

Program kontroli i zwalczania gruźlicy bydła (Bovine tuberculosis)

1. Identyfikacja programu

Państwo Członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: Gruźlica bydła

Rok implementacji: 2008

Numer referencyjny: GIWz.XIII-401/TBC-15/07

Kontakt (imię, telefon, faks, e-mail): Magdalena Nartonowicz, +48 22 623 21 25, +48 22 623 14 08, magdalena.nartonowicz@wetgiw.gov.pl

Data wysłania do Komisji: 27.04.2007

2. Dane historyczne dotyczące ewolucji choroby

Działania w zakresie zwalczania gruźlicy bydła zapoczątkowane zostały w Polsce wraz z wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. Nr 77, poz. 673, z późn. zm.).

Skutkiem prowadzonych po 1945 r. działań było uzyskanie przez poszczególne województwa statusu województwa urzędowo wolnego od gruźlicy bydła. Ostatnie województwo uzyskało ten status w 1975 r. Z dniem 1 grudnia 1975 r. terytorium państwa uznano za wolne od gruźlicy bydła [Komunikat Ministra Rolnictwa z dnia 24 grudnia 1975 r. (nr WETgb-641-8/75) w sprawie uznania obszaru Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej za wolny od gruźlicy bydła (Dz. U. Min. Rol. z 1976 r. nr 2, poz. 7)].

Poniższa tabela przedstawia daty uzyskiwania przez poszczególne województwa statusu województwa urzędowo wolnego od gruźlicy, odzwierciedlając obecnie obowiązujący podział administracyjny Polski.

województwo	Data uznania za wolne
<i>dolnośląskie</i>	<i>1975r.</i>
<i>kujawsko- pomorskie</i>	<i>1971r.</i>
<i>lubelskie</i>	<i>1963r.</i>
<i>lubuskie</i>	<i>1973r.</i>
<i>łódzkie</i>	<i>1969r.</i>
<i>małopolskie</i>	<i>1965r.</i>
<i>mazowieckie</i>	<i>1968r.</i>

<i>opolskie</i>	<i>1971r.</i>
<i>podkarpackie</i>	<i>1964r.</i>
<i>podlaskie</i>	<i>1963r.</i>
<i>pomorskie</i>	<i>1970r.</i>
<i>śląskie</i>	<i>1969r.</i>
<i>świętokrzyskie</i>	<i>1966r.</i>
<i>warmińsko-mazurskie</i>	<i>1970r.</i>
<i>wielkopolskie</i>	<i>1975r.</i>
<i>zachodniopomorskie</i>	<i>1973r.</i>

Po uznaniu Polski za kraj wolny od gruźlicy bydła, zapoczątkowano w 1975 r. badanie bydła według schematu: 1/3 pogłowia bydła rocznie na terenie każdego województwa, zgodnie z przyjętym przez Ministra Rolnictwa programem kontroli gruźlicy bydła.

Wspomniany program kontroli, aktualizowany w ramach “Rocznych Założeń dla kontroli chorób zakaźnych zwierząt”, obowiązywał do 1999 r., kiedy kwestię monitoringu gruźlicy bydła uregulowało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 12 października 1999 r. w sprawie określenia rodzaju prób, zakresu badań i sposobu prowadzenia dokumentacji przy badaniach kontrolnych występowania zakażeń zwierząt oraz pozostałości chemicznych, biologicznych, leków i skażeń promieniotwórczych w tkankach zwierząt, mięsie, środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowcach zwierzęcych (Dz. U. Nr 93, poz. 1080, z późn. zm.).

Zgodnie z regulacją zawartą w wyżej wymienionym rozporządzeniu, w każdym roku należało przeprowadzić badanie testem tuberkulinowym 1/3 pogłowia bydła w wieku powyżej 6 tygodnia życia znajdującego się na terenie każdego powiatu, tak aby w 3 kolejnych latach zbadać całe pogłowia bydła na terenie powiatu.

Następnie kwestia monitoringu gruźlicy bydła uregulowana została w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 kwietnia 2003 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli, zakresu badań oraz zasady ich finansowania (Dz. U. Nr 62 poz. 571). Zmiana, w porównaniu z wcześniejszą regulacją polegała na sprecyzowaniu, że badania odbywają się przy zastosowaniu metody tuberkulinizacji śródskórnej.

Od grudnia 2004 r. kwestię badań kontrolnych w kierunku gruźlicy bydła reguluje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie

określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt (Dz. U. Nr 282 poz. 2813, z późn. zm.). Rozporządzenie to stanowi, że w celu kontroli występowania gruźlicy bydła corocznie tuberkulinizacją śródskórną obejmuje się 1/3 stad bydła na obszarze powiatu tak, aby w okresie 3 lat poddać badaniu wszystkie stada bydła znajdujące się na obszarze tego powiatu. Badaniu poddaje się bydło powyżej 6 tygodnia życia. Zmiana, w porównaniu z wcześniejszą regulacją, polega na określeniu, że badania obejmują 1/3 stad bydła, a nie 1/3 pogłowia bydła na terenie każdego powiatu.

3. Opis programu

W Polsce obecnie program kontroli gruźlicy bydła prowadzony jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określania jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt.

Badaniami objęte jest całe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Corocznie próbki pobrane będą w 1/3 stad bydła, znajdujących się na obszarze powiatu, dzięki czemu w okresie 3 lat poddane badaniu zostaną wszystkie stada bydła.

Zgodnie z informacjami przesłanymi przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii stan pogłowia bydła na dzień 31 grudnia 2006 roku (raport z dnia 20 stycznia 2007 roku), przedstawia się następująco:

Bydło ogółem		Liczba stad liczących 1 sztukę bydła	Stada liczące 2-5 sztuk bydła		Stada liczące powyżej 5 sztuk bydła	
liczba stad	liczba zwierząt		liczba stad	liczba zwierząt	liczba stad	liczba zwierząt
820 142	6 313 523	206 722	336 157	986 361	277 263	5 120 440

Zgodnie z powyższymi danymi, program objąłby 2 104 523 zwierząt, w 273 381 stadach (1/3 z ogólnej liczby stad).

Biorąc jednak pod uwagę, iż badaniem objęte zostanie bydło w wieku powyżej 6 tygodni oraz nadesłane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii dane dotyczące liczby stad utrzymujących bydło w wieku powyżej 6 tygodnia życia oraz stanu pogłowia bydła starszego niż 6 tygodni, na dzień 31 grudnia 2006 roku (raport z dnia 20 stycznia 2007 roku) programem zostanie

objętych 2 050 158 zwierząt, w 267 837 stadach (1/3 z ogólnej liczby stad utrzymujących bydło w wieku powyżej 6 tygodni).

Bydło ogółem		Liczba stad liczących 1 sztukę bydła	Stada liczące 2-5 sztuk bydła		Stada liczące powyżej 5 sztuk bydła	
liczba stad	liczba zwierząt		liczba stad	liczba zwierząt	liczba stad	liczba zwierząt
803 509	6 150 480	210704	343 085	989 587	249 720	4 950 189

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia podejrzenia lub stwierdzenia gruźlicy bydła reguluje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 listopada 2004 r. w sprawie zwalczania gruźlicy bydła (Dz. U. Nr 258, poz. 2585).

W przypadku podejrzenia choroby powiatowy lekarz weterynarii podejmuje niezwłocznie czynności mające na celu potwierdzenie lub wykluczenie choroby. Organ ten przeprowadza dochodzenie epizootyczne, badanie kliniczne zwierząt lub badanie poubojowe albo sekcję zwłok, wykonuje test diagnostyczny albo pobiera próby do badań diagnostycznych. Obejmuje stado nadzorem i nakłada na nie restrykcje w postaci zakazu przemieszczania bydła do stada oraz ze stada, z wyłączeniem przemieszczania dokonywanego w celu przeprowadzenia natychmiastowego uboju. Sztuki podejrzane o chorobę zostają odizolowane od reszty stada. Ponadto powiatowy lekarz weterynarii podejmuje inne niezbędne czynności zmierzające do zapobieżenia rozprzestrzenianiu się gruźlicy bydła.

W przypadku stwierdzenia gruźlicy bydła (stosownie do art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz § 5 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia z dnia 23 listopada 2004 r. w sprawie zwalczania gruźlicy bydła) powiatowy lekarz weterynarii powiadamia państwowego inspektora sanitarnego oraz podmiot skupujący mleko. Wyznacza ognisko choroby oraz zakazuje przemieszczania bydła do oraz z chorego stada (dozwolone jest jedynie przemieszczanie w celu dokonania natychmiastowego uboju). Mleko chorych zwierząt może zostać wykorzystane jedynie, po odpowiedniej obróbce cieplnej, do skarmiania zwierząt w danym gospodarstwie. Powiatowy lekarz weterynarii nakazuje oznakowanie i izolację w stadzie chorych sztuk do czasu ich zabicia.

Powiatowy lekarz weterynarii podejmuje również inne czynności, zgodnie z przepisami rozporządzenia z dnia 23 listopada 2004 r. w sprawie zwalczania gruźlicy bydła.

Ognisko choroby uznaje się za wygasłe, jeżeli wszystkie sztuki chore zostały zabite lub padły, przeprowadzone zostało oczyszczenie i odkażanie, a wyniki dwóch kolejnych

testów tuberkulinizacji porównawczej, przeprowadzonych w określonym czasie u pozostałych sztuk w stadzie są ujemne. Pierwszy test przeprowadza się nie wcześniej niż po upływie 60 dni, drugi zaś nie wcześniej niż w czwartym i nie później niż w dwunastym miesiącu od dnia usunięcia ostatniego chorego zwierzęcia z ogniska.

Warunki konieczne do uznania stada lub gospodarstwa za urzędowo wolne od gruźlicy bydła wskazane zostały w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych niezbędnych do uzyskania i zachowania uznania stada lub gospodarstwa za urzędowo wolne lub wolne od chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 126, poz. 1058).

Program nie wprowadza dodatkowych wymagań co do przemieszczania bydła w związku ze statusami epizootycznymi poszczególnych regionów.

Gruźlica bydła jest chorobą nie podlegającą leczeniu, nie wykonuje się także szczepień przeciwko tej chorobie.

Celem długofalowym jest uznanie całego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za urzędowo wolne od tej jednostki chorobowej. Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie mogło zostać uznane za urzędowo wolne od choroby, jeżeli zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) odsetek stad zakażonych gruźlicą bydła nie przekroczył w okresie sześciu kolejnych lat 0,1 % wszystkich stad bydła;
- 2) przynajmniej 99,9 % stad bydła zostało uznane za urzędowo wolne od gruźlicy bydła w ciągu 6 lat;
- 3) możliwa jest identyfikacja stada pochodzenia i stada przejściowego dla każdej sztuki bydła;
- 4) wszystkie zwierzęta rzeźne z gatunku bydło pochodzące z danego obszaru poddawane są badaniu poubojowemu;
- 5) są przestrzegane przepisy w sprawie zawieszania i uchylania statusu stada urzędowo wolnego od gruźlicy bydła;
- 6) nie szczepi się bydła przeciwko gruźlicy oraz nie leczy się bydła chorego na tę chorobę;
- 7) bydło wprowadzane na terytorium kraju, do chowu lub hodowli, pochodzi wyłącznie z państw lub regionów uznanych za wolne od gruźlicy bydła oraz uzyskało wynik ujemny w indywidualnym teście tuberkulinizacji.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: 1 rok

Pierwszy rok: 2008

Ostatni rok: 2008

Działania podejmowane w związku z realizacją programu:

☒ kontrola	☒ zwalczanie
☒ badania	☒ badania
☒ ubój zwierząt z dodatnim wynikiem	☒ ubój zwierząt z dodatnim wynikiem
☒ zabicie zwierząt z dodatnim wynikiem	☒ zabicie zwierząt z dodatnim wynikiem
☐ szczepienia	☐ rozszerzony ubój lub zabicie
☐ leczenie	☒ niszczenie produktów
☒ zniszczenie produktów	
☒ kontrola i nadzór	
☐ inne środki (wymień)	

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację w województwach, na obszarze których program będzie realizowany

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu kontroli i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a w przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

Odpowiedzialność terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej za realizację programów określona została w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287 z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych.

4.3. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których program będzie realizowany (Mapa 1)

Program wprowadza się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Programem będzie objętych 16 województw, w skład których wchodzi 314 powiatów oraz 65 miast na prawach powiatów.

Mapa 1. Obecny podział administracyjny terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na województwa

4.4. Najważniejsze akty prawne w zakresie objętym programem

4.4.1. Regulacje prawne dotyczące rejestracji gospodarstw

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 stycznia 2003 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących niektóre rodzaje działalności dotyczące zwierząt i produktów zwierzęcych (Dz. U. Nr 7, poz. 87);
- 3) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. Nr 91, poz. 872 z późn. zm.);
- 5) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych zamieszczanych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych (Dz. U. Nr 152, poz. 1605).

4.4.2. Regulacje prawne dotyczące identyfikacji i rejestracji zwierząt

- 1) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. Nr 91, poz. 872 z późn. zm.);
- 2) rozporządzenie Komisji Nr 911/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wcielające w życie rozporządzenie Nr 1760/2000 w odniesieniu do kolczykowania bydła, zaopatrywania go w paszporty oraz rejestrów gospodarstw (Dz. Urz. UE L 163, z 30.04.2004 z późn. zm., str. 65);
- 3) rozporządzenie Komisji Nr 494/98 z dnia 27 lutego 1998 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do Rozporządzenia Rady Nr 820/97 w odniesieniu do stosowania minimalnych sankcji administracyjnych w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła (Dz. Urz. UE L 60 z 28.02.1998 r. z późn. zm., str. 78);
- 4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 maja 2004 r. w sprawie sposobu oznakowania bydła, owiec i kóz oraz świń, określenia wzorów znaków identyfikacyjnych oraz wymagań i warunków technicznych kolczyków dla zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 136, poz. 1455 z późn. zm.);
- 5) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 lipca 2004 r. w sprawie określenia wzoru paszportu konia i wzoru paszportu bydła (Dz. U. Nr 203, poz. 2083);
- 6) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz (Dz. U. Nr 151, poz. 1268).

4.4.3. Regulacje prawne dotyczące powiadamiania o gruźlicy bydła

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (Dz. U. Nr 242, poz. 2045).

4.4.4. Regulacje prawne dotyczące działań podejmowanych w przypadku stwierdzenia wystąpienia gruźlicy bydła, mających na celu zwalczanie gruźlicy bydła

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 listopada 2004 r. w sprawie zwalczania gruźlicy bydła;
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 sierpnia 2005 r. w sprawie sposobu i warunków wprowadzania czasowych zakazów opuszczania ogniska choroby zakaźnej zwierząt oraz czasowych ograniczeń w ruchu osobowym lub pojazdów (Dz. U. Nr 169, poz. 1423);
- 4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych niezbędnych do uzyskania i zachowania uznania stada lub gospodarstwa za urzędowo wolne lub wolne od chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 126, poz. 1058).

4.4.5. Regulacje prawne dotyczące kwalifikacji zwierząt i stad na podstawie kryterium występowania lub zagrożenia wystąpienia gruźlicy bydła

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 listopada 2004 r. w sprawie zwalczania gruźlicy bydła;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych niezbędnych do uzyskania i zachowania uznania stada lub gospodarstwa za urzędowo wolne lub wolne od chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.6. Regulacje prawne dotyczące w szczególności zasady przemieszczania się zwierząt narażonych na kontakt lub zakażenie gruźlicą bydła

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 listopada 2004 r. w sprawie zwalczania gruźlicy bydła;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 sierpnia 2005 r. w sprawie sposobu i warunków wprowadzania czasowych zakazów opuszczania ogniska choroby zakaźnej zwierząt oraz czasowych ograniczeń w ruchu osobowym lub pojazdów.

4.4.7. Regulacje prawne dotyczące kontroli występowania gruźlicy bydła

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt.

4.4.8. Regulacje prawne dotyczące odszkodowań dla posiadaczy zwierząt zabitych z nakazu właściwych organów w związku z kontrolą i zwalczaniem gruźlicy bydła:

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837, z późn. zm.), wynagrodzenie za badanie alergiczne (tuberkulinizację) przeprowadzone przez prywatnie praktykującego lekarza weterynarii, wyznaczonego do wykonywania czynności urzędowych w imieniu organów Inspekcji Weterynaryjnej zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287 z późn. zm.), wynosi:

- 1) za pierwszą sztukę w stadzie – 15,00 zł;
- 2) od 2 do 5 sztuk – za każde zwierzę – 7,50 zł;
- 3) powyżej 5 sztuk – za każde następne zwierzę – 6,00 zł.

W celu określenia kwot wynagrodzenia za przeprowadzenie badań wstępnie przyjęto na potrzeby programu, że w trakcie jego realizacji zostanie przebadanych 267 837 sztuk bydła, o których mowa w pkt 1, 548 463 sztuk bydła, o których mowa w pkt 2 oraz 1 233 858 sztuk bydła, o których mowa w pkt 3.

Całkowite koszty związane z realizacją programu są przewidziane na kwotę **27 490 684** złotych (7 048 893,33 EUR według kursu NBP – Narodowego Banku Polskiego na dzień 18 stycznia 2007 r. 1 EUR 3,90 PLN).

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli stad oraz podmiotów prowadzących obrót bydłem będzie prowadzenie swobodnego handlu bydłem wewnątrz wspólnoty, dzięki uzyskaniu statusów regionów urzędowo wolnych. Po uznaniu danego stada i regionu za urzędowo wolne od gruźlicy bydła, możliwy będzie swobodny handel bydłem,

bez przeszkód o charakterze sanitarnym, co zwiększy konkurencyjność polskich hodowców i producentów bydła na rynku unijnym, jak również na rynkach państw trzecich.

Dodatkową korzyścią płynącą z realizacji programu, będzie możliwość uniknięcia strat bezpośrednich – kosztów wynikających ze zmniejszenia produkcji. W celu utrzymania statusu stada uznanego za urzędowo wolne od gruźlicy bydła wystarczy wykonywać badania w kierunku tej jednostki chorobowej jedynie co trzy lata. Ponadto, w regionach uznanych za urzędowo wolne od gruźlicy bydła, będzie można zmniejszyć częstotliwość badań po osiągnięciu statusu. Później będzie możliwa dalsza redukcja częstości badań, jednak dopiero wtedy, gdy sytuacja epizootyczna w zakresie gruźlicy bydła poprawi się na całym terytorium Polski, przez co obniżone zostaną całkowite koszty wykonywanych badań.

6. Dane dotyczące sytuacji epizootycznej w ostatnich latach

6.1. Rozwój choroby

6.1.1. Dane dotyczące rozwoju choroby

6.1.1.1. Dane dotyczące stad

Choroba: gruźlica bydła

Gatunek zwierząt: bydło

Rok: 2002

Region	Całkowita liczba stad ^(a)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(b)	Liczba stad z wynikiem dodatnim ^(c)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim ^(d)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8 = (7/5)x100	9 = (4/3)x100	10 = (5/4)x100	11 = (6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	975108	975108	243317	Brak danych	Brak danych	0	0	24,00	Brak danych	Brak danych

Rok: 2003

Region	Całkowita liczba stad ^(a)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(b)	Liczba stad z wynikiem dodatnim badań ^(c)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań ^(d)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8 = (7/5)x100	9 = (4/3)x100	10 = (5/4)x100	11 = (6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	898464	898464	268884	22	22	0	0	30,00	0,008	0,008

Rok 2004

Region	Całkowita liczba stad ^(a)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(b)	Liczba stad z wynikiem dodatnim badań ^(c)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań ^(d)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8 = (7/5)x100	9 = (4/3)x100	10 = (5/4)x100	11 = (6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	882761	282752	260907	134	123 (*)	20	14,9	92,27	0,051	0,047

(*) zgodnie z sugestiami przedstawicieli Komisji Europejskiej od 2004 roku w sprawozdawczości jako stado z wynikiem dodatnim odnotowuje się stado, w którym wystąpił dodatni wynik tuberkulinizacji porównawczej. We wcześniejszych latach jako wynik dodatni rozumiany był wynik potwierdzony mikrobiologicznie.

Rok 2005

Region	Całkowita liczba stad ^(a)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(b)	Liczba stad z wynikiem dodatnim badań ^(c)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań ^(d)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8 = (7/5)x100	9 = (4/3)x100	10 = (5/4)x100	11 = (6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	930436	312244	267720 (*)	124	78	18	14,52	85,741	0,046	0,029

(*) jest to liczba stad, w których przeprowadzono kontrole. Natomiast liczba stad, w których przeprowadzono badania to 229712. Odnotowano 38008 stad pustych (brak zwierząt).

Rok: 2006

Region	Całkowita liczba stad ^(a)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(b)	Liczba stad z wynikiem dodatnim badań ^(c)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań ^(d)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8 = (7/5)x100	9 = (4/3)x100	10 = (5/4)x100	11 = (6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	909544	320701	251407 (*)	105	73	15	14,29	78,39 (*)	0,042 (*)	0,029 (*)

(*) jest to liczba stad, w których przeprowadzono badania. Stad skontrolowanych w ramach programu zostało 310 502. Odnotowano 59 095 stad pustych (brak zwierząt).

Mając powyższe na uwadze, należy zaznaczyć, iż:

- % objętych stad faktycznie wynosi **96,82%**
- % stad dodatnich wynosi 0,034%
- % nowych stad dodatnich wynosi 0,024%

(a) Łączna liczba stad w regionie łącznie ze stadami kwalifikującymi się i nie kwalifikującymi się do programu

(b) Badanie oznacza przeprowadzenie testów na poziomie stada w obrębie programu w celu utrzymania lub poprawienia statusu

(c) Stada z co najmniej jednym zwierzęciem reagującym dodatnio w obrębie programu niezależnie od ilości razy jaką stado zostało zbadane

(d) Stada, których status w poprzednim okresie był nieznany, nie wolny – ujemny, wolny, urzędowo wolny lub zawieszony i które mają przynajmniej jedno dodatnie zwierzę w obecnym okresie

6.1.1.2. Dane dotyczące zwierząt

Choroba gruźlica bydła

Gatunek zwierząt: bydło

Rok: 2002

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(f)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4/3)x100	10=(6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	4461206	4461206	1574819	1574819	94	94	275	35,00	0,006

Rok: 2003

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(f)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4/3)x100	10=(6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	5652154	5652154	1724936	1724936	108	108	309	31,00	0,006

Rok: 2004

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(f)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4/3)x100	10=(6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	5649362	1760436	1674775	1674775	536 (*)	548	548	95,13 (**)	0,03

Rok: 2005

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(f)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4/3)x100	10=(6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	6146623	1972141	1584421	1584421	538	530	567	80,34	0,034

Rok: 2006

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(f)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4/3)x100	10=(6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	6108318	2012023	1802060	1802060	457	304	492	89,56	0,025

(*) zgodnie z sugestiami przedstawicieli Komisji Europejskiej od 2004 roku w sprawozdawczości jako zwierzę z wynikiem dodatnim odnotowuje się stado, w którym wystąpił dodatni wynik tuberkulinizacji porównawczej. We wcześniejszych latach jako wynik dodatni rozumiany był wynik potwierdzony mikrobiologicznie – dlatego liczba ta jest większa niż w poprzednich latach

(**) przez procent objętych zwierząt rozumie się tu ilość zwierząt zbadanych w stosunku do ilości objętych programem

- (a) Całkowita liczba zwierząt w regionie (w stadach kwalifikujących się i nie kwalifikujących się do programu)
- (b) Obejmuje zwierzęta badane indywidualnie i zbiorowo
- (c) Obejmuje tylko zwierzęta zbadane indywidualnie
- (d) Obejmuje zwierzęta z wynikiem dodatnim, a także zwierzęta z wynikiem ujemnym ubite w ramach programu
- (f) Obejmuje zwierzęta z wynikiem dodatnim, a także zwierzęta z wynikiem ujemnym ubite w ramach programu

6.2. Dane dotyczące nadzoru i badań laboratoryjnych

6.2.1. Dane dotyczące nadzoru i testów laboratoryjnych

Choroba: gruźlica bydła Gatunek zwierząt: bydło

Opis zastosowanych testów serologicznych: nie dotyczy

Opis zastosowanych testów mikrobiologicznych lub wirusologicznych: izolacja *Mycobacterium bovis*

Opis innych zastosowanych testów: test tuberkulinizacji śródskórnej pojedynczej z użyciem tuberkuliny bydłowej oraz porównawczej z użyciem tuberkuliny bydłowej i ptasiej.

Rok: 2002

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy: test tuberkulinowy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	0	0	275	94	1574819	275

Rok: 2003

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy: test tuberkulinowy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	0	0	309	108	1724936	309

Rok: 2004

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy: test tuberkulinowy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	0	0	536	206	1674775	536

Rok: 2005

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy: test tuberkulinowy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	0	0	538	284	1584421	538

Rok: 2006

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy: test tuberkulinowy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	0	0	457	207	1802060	457

6.3. Dane dotyczące zakażeń**Choroba: gruźlica bydła****Gatunek zwierząt: bydło****Rok: 2002**

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	b. d.	94

Rok: 2003

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	22	108

Rok: 2004

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	75	206

Rok: 2005

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	42	284

Rok: 2006

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	41	207

6.4. Dane dotyczące statusu zwierząt na koniec roku**Choroba: gruźlica bydła****Gatunek zwierząt: bydło****Rok: 2006**

Region	Status stad i zwierząt objętych programem ^(a)													
	Całkowita liczba stad i zwierząt objętych programem		Nieznany ^(b)		Nie wolne i nie urzędowo wolne				Wolne lub urzędowo wolne zawieszono ^(g)	Wolne ^(h)		Urzędowo wolne ⁽ⁱ⁾		
	Stada	Zwierzęta ^(j)	Stada	Zwierzęta ^(j)	Ostatni wynik dodatni ^(c)		Ostatni wynik ujemny ^(d)			Stada	Zwierzęta ^(j)	Stada	Zwierzęta ^(j)	Stada
					Stada	Zwierzęta ^(j)	Stada	Zwierzęta ^(j)						
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	310502	1802060	0	0	21	447	8	182	33	923	0	0	310440	1800508

- (a) Na koniec roku
- (b) Status nieznan: brak wyników poprzednich badań
- (c) Nie wolne i wynik ostatniego badania dodatni: zbadane, z co najmniej jednym wynikiem dodatnim w ostatnim badaniu
- (d) Nie wolne i wynik ostatniego badania dodatni: zbadane, z co najmniej wynikami ujemnymi w ostatnim badaniu, ale nie będące urzędowo wolne
- (g) Zawieszono zgodnie z definicją w prawodawstwie wspólnotowym.
- (h) Wolne zgodnie z definicją w prawodawstwie wspólnotowym
- (i) Urzędowo wolne zgodnie z definicją w prawodawstwie wspólnotowym
- (j) Dotyczy zwierząt objętych programem w stadach o określonym statusie

6.5. Dane dotyczące prowadzonych szczepień i leczenia

Nie dotyczy

6.6. Dane dotyczące dzikich zwierząt

Nie dotyczy

7. Cele:

7.1. Cele testów diagnostycznych

7.1.1. Cele w odniesieniu do testów diagnostycznych

7.1.1.1. Liczba testów Choroba: gruźlica bydła Gatunek zwierząt: bydło

Region	Typ testu	Populacja docelowa	Typ próbki	Cel	Liczba planowanych testów
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	test tuberkulinowy	bydło powyżej 6 tygodnia	-	kontrola	2050158

7.1.1.2. Plany testów¹⁾

W przypadku gruźlicy bydła badanie odbywa się poprzez prowadzenie testów tuberkulinizacji śródskórnej pojedynczej oraz porównawczej.

Tuberkulinizację pojedynczą i porównawczą wykonuje się poprzez śródskórną iniekcję tuberkuliny bydłowej lub bydłowej i ptasiej zgodnie z metodyką badania i standardami dla tuberkuliny zawartymi w Załączniku B do Dyrektywy Rady 64/432/EWG.

Szczegółowy sposób prowadzenia badań zawarty jest w rozporządzeniu z dnia 23 listopada 2004 roku w sprawie zwalczania gruźlicy bydła.

¹⁾ Opis planów testów zgodnie ze stosownymi różnymi kategoriami (dotyczącymi stad i zwierząt, liczby zwierząt w stadzie, częstotliwości i przerw w pobieraniu próbek) w odpowiednim przypadku z odniesieniem do stosownego prawodawstwa krajowego i wspólnotowego.

7.1.2. Cele testowania stad i zwierząt

7.1.2.1 Cele testowania stad

Choroba: gruźlica bydła Gatunek zwierząt: bydło

Region	Łączna liczba stad	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba stad, które zostaną zbadane	Przewidywana liczba stad z wynikiem dodatnim badań	Przewidywana liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań	Przewidywana liczba stad do usunięcia wszystkich zwierząt	Przewidywany odsetek stad do usunięcia wszystkich zwierząt	docelowe wskaźniki		
								Przewidywany odsetek stad objętych badaniem	Przewidywany odsetek stad z dodatnim wynikiem badań	Przewidywany odsetek nowych stad z dodatnim wynikiem badań
1	2	3	4	5	6	7	$8 = (7/5) \times 100$	$9 = (4/3) \times 100$	$10 = (5/4) \times 100$	$11 = (6/4) \times 100$
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	803 509	267 837	254445 (*)	95	80	15	15,7	95,00	0,037	0,037

(*) należy brać pod uwagę możliwość wystąpienia stad pustych (brak zwierząt)

7.1.2.2.

Cele testowania zwierząt

Choroba: gruźlica bydła

Gatunek zwierząt: bydło

Region	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Łączna liczba zwierząt do zbadania	Łączna liczba zwierząt do zbadania indywidualnego	Łączna przewidywana liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		docelowe wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Całkowita liczba zwierząt do uboju	Przewidywany odsetek zwierząt objętych badaniem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	$9 = (4/3) \times 100$	$10 = (6/4) \times 100$
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	6 150 480	2 050 158	1947650	1947650	425	425	450	95,00	0,022

7.2. Cele testowania w zakresie kwalifikacji

Choroba: gruźlica bydła

Gatunek zwierząt: bydło

Region	Cele w zakresie statusu stad i zwierząt objętych programem(a)													
	Łączna liczba stad i zwierząt objętych programem		Przewidywany nieznan status ^(b)		Przewidywane nie wolne i nie urzędowo wolne				Przewidywane wolne lub urzędowo wolne zawieszane		Przewidywane wolne		Przewidywane urzędowo wolne	
					Ostatni dodatni wynik badania ^(c)		Ostatni ujemny wynik badania ^(d)							
	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	254445	1947650	0	0	20	300	5	115	30	700	0	0	254390	1946535

- (a) Na koniec roku
 (b) Status nieznan: brak wyników poprzednich badań
 (c) Nie wolne i wynik ostatniego badania dodatni: zbadane, z co najmniej jednym wynikiem dodatnim w ostatnim badaniu
 (d) Nie wolne i wynik ostatniego badania dodatni: zbadane, z co najmniej wynikami ujemnymi w ostatnim badaniu, ale nie będące urzędowo wolne
 (e) Dotyczy zwierząt objętych programem w stadach o określonym statusie

8. Szczegółowa analiza kosztów programu

Koszty:	Specyfikacja	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy	Koszt całkowity w PLN (*)	Finansowanie wspólnotowe (tak/nie)
1. Testów					
1.1. Koszt analizy	Test: tuberkulinowy - wykonanie	267 837	15,00	4017555	tak
		548 463	7,50	4113472	
		1 233 858	6,00	7403148	
				razem: 15534175	
1.2. Koszt próbkobrania	Test tuberkulinowy – tuberkulina	2 050 158	0,89	1824641	tak
1.3. Inne koszty	Koszty dojazdów - km	10 766 960	0,8	8 613 568	tak
2. Szczepienia i leczenia	nie dotyczy				
2.1. Zakup szczepionki					
2.2. Koszty dystrybucji					
3. Uboju i utylizacji					
3.1. Odszkodowania za zwierzęta		450	3000	1 350 000	tak
3.2. Koszty transportu		13 500	0,8	10 800	tak

3.3. Koszty utylizacji		450	190	85 500	tak
3.4. Koszt strat w przypadku uboju		nie dotyczy			
3.5 Koszt obróbki produktów		nie dotyczy			
4. Czyszczenia i dezynfekcji	100m2	450	160	72 000	tak
5. Wynagrodzeń (pracownicy zatrudnieni wyłącznie na cele programu)	nie dotyczy				
6. Towarów konsumpcyjnych i specjalnego sprzętu	nie dotyczy				
7. Inne koszty	nie dotyczy				
Ogółem				27 490 684 (7 048 893,33 EUR)	tak

(*) są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2008
Według kursu NBP na dzień 18 stycznia 2007 r. 1 EUR= 3,90 PLN